

USTAWA

z dnia 24 listopada 1995 r.

o nasiennictwie.

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 1. 1. Ustawa reguluje sprawy:

- 1) hodowli i oceny odmian roślin uprawnych,
- 2) praw i obowiązków hodowców odmian roślin oraz praw twórców tych odmian,
- 3) wytwarzania, obrotu oraz oceny i kontroli materiału siewnego.

2. Przepisów ustawy nie stosuje się do rosnących w lesie drzew, krzewów i roślin zielnych, z wyjątkiem przepisów dotyczących wyłącznego prawa hodowcy do odmiany.

Art. 2. 1. Użyte w ustawie określenia oznaczają:

- 1) odmiana rośliny, zwana dalej „odmianą” — zbioro-

wość roślin w obrębie botanicznej jednostki systematycznej najniższego znanego stopnia:

- a) którą można określić przejawianymi właściwościami wynikającymi z określonego genotypu lub kombinacji genotypów,
 - b) którą można odróżnić od każdej innej zbiorowości roślin co najmniej jedną przejawiającą się właściwością,
 - c) która nie zmienia się po rozmnożeniu albo na końcu właściwego jej cyklu rozmnożeń lub krzyżowań,
- 2) mieszaniec — odmianę wytwarzaną każdorazowo przez krzyżowanie określonych zbiorowości roślin, zgodnie z określonym sposobem i kolejnością,
 - 3) hodowla roślin — działalność zmierzającą do wytworzenia i zachowania odmian roślin uprawnych, obejmującą:

- a) hodowlę twórczą, mającą na celu tworzenie nowych odmian,
 - b) hodowlę zachowawczą, mającą na celu zachowanie charakterystycznych właściwości oraz wyrównania i trwałości wytworzonych odmian,
 - 4) twórca odmiany, zwany dalej „twórcą” — osobę fizyczną, która wytworzyła lub odkryła odmianę oryginalną, a w przypadku mieszańca — osobę fizyczną, która wytworzyła lub odkryła jedną lub więcej zbiorowości roślin wykorzystywanych przy rozpoczynaniu cyklu wytwarzania mieszańca lub określiła sposób i kolejność krzyżowania tych zbiorowości,
 - 5) hodowca odmiany, zwany dalej „hodowcą” — osobę, która jest właścicielem roślin tej odmiany lub ich części oraz dokumentacji niezbędnej do prowadzenia hodowli zachowawczej odmiany,
 - 6) materiał siewny — rośliny lub ich części przeznaczone do siewu, sadzenia, szczepienia i okulizacji lub tylko do rozmnażania roślin,
 - 7) materiał szkółkarski — materiał siewny drzew i krzewów,
 - 8) kwalifikowany materiał siewny — materiał siewny wytworzony w hodowli zachowawczej odmiany albo stanowiący jego dalsze rozmnożenie lub materiał siewny mieszańca, o stwierdzonej przez Inspekcję Nasienną tożsamości odmiany, zgodności z obowiązującymi wymaganiami jego wytwarzania oraz z wymaganiami jakościowymi,
 - 9) standardowy materiał siewny — materiał siewny wytworzony w hodowli zachowawczej odmiany albo stanowiący jego dalsze rozmnożenie lub materiał siewny mieszańca o stwierdzonej przez jej hodowcę tożsamości odmiany, zgodności z obowiązującymi wymaganiami jego wytwarzania oraz wymaganiami jakościowymi,
 - 10) handlowy materiał siewny — materiał siewny odpowiadający normom i innym wymaganiom jakościowym,
 - 11) materiał ze zbioru — rośliny lub ich części uzyskiwane z uprawy określonej odmiany nie przeznaczone do stosowania jako materiał siewny,
 - 12) urzędowe badanie odmiany, zwane dalej „urzędowym badaniem” — badanie odmiany w celu jej urzędowej rejestracji lub przyznania jej hodowcy wyłącznego prawa do tej odmiany,
 - 13) wartość gospodarcza odmiany — korzyść, jaką odmiana, uwzględniając całość jej właściwości wpływających na tę wartość, może przynieść w wytwarzaniu, przerobie, obrocie i użytkowaniu produktów uzyskiwanych z jej uprawy; pojedyncze niekorzystne właściwości odmiany mogą być wyrównane innymi korzystnymi właściwościami,
 - 14) obrót materiałem siewnym:
 - a) nabycie lub przyjęcie w komis materiału siewnego w celu jego sprzedaży,
 - b) oferowanie do sprzedaży i sprzedaż nabytego materiału siewnego,
 - c) oferowanie do sprzedaży i sprzedaż w zorganizowanych punktach materiału siewnego wytworzonego przez sprzedawcę,
 - d) przywóz materiału siewnego z zagranicy.
2. Rozróżnia się odmiany:
 - 1) oryginalne — odznaczające się odrębnością, wyrównaniem i trwałością,
 - 2) selekcjonowane — nie różniące się istotnie od odmian macierzystych, odznaczające się wyrównaniem, trwałością i hodowane przez innych hodowców niż hodowcy odmian macierzystych.
 3. Wśród odmian oryginalnych wyróżnia się odmiany pochodne odkryte lub wytworzone z odmian macierzystych lub z innych odmian pochodnych, które:
 - 1) zachowują przejawiane charakterystyczne właściwości odmiany macierzystej wynikające z jej genotypu lub kombinacji genotypów, pomijając różnice związane ze sposobem wytworzenia odmiany pochodnej,
 - 2) są odrębne od odmiany macierzystej.
 4. Za odmianę macierzystą uważa się odmianę, w której odkryto lub z której wytworzono odmianę pochodną albo z której wywiedziono odmianę selekcionowaną; odmiany pochodnej lub selekcionowanej nie uważa się za odmianę macierzystą.
 5. Odmianę uważa się za odrębną, jeżeli różni się istotnie od innych znanych odmian, w tym od odmian zgłoszonych lub wpisanych do urzędowych rejestrów lub innych urzędowych wykazów odmian albo do ksiąg lub innych wykazów ochrony wyłącznego prawa do odmian.
 6. Odmianę uważa się za wyrównaną, jeżeli jej rośliny są wystarczająco podobne charakterystycznymi dla niej właściwościami, przy uwzględnieniu sposobu rozmnażania właściwego tej odmianie.
 7. Odmianę uważa się za trwałą, jeżeli jej charakterystyczne właściwości nie zmieniają się po jej rozmnażaniu lub na końcu właściwego jej cyklu rozmnożeń albo krzyżowań.
 8. Odmiana chroniona — odmiana, do której uprawniony hodowca posiada w Rzeczypospolitej Polskiej wyłączne prawo.
- Art. 3.** Przepisy ustawy dotyczące twórcy odmiany stosuje się odpowiednio do współtwórców.
- Art. 4.** Do postępowania w sprawach regulowanych w ustawie stosuje się przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego, chyba że przepisy ustawy stanowią inaczej.
- Rozdział 2
- Ocena i rejestracja odmian**
- Art. 5.** Rejestr odmian roślin uprawnych, zwany dalej „rejestrem”, jest urzędowym wykazem oryginalnych i selekcionowanych odmian tych roślin uprawnych, które mają znaczenie w gospodarce narodowej.
- Art. 6.** 1. Odmianę wpisuje się do rejestru po sprawdzeniu, czy odmiana oryginalna jest odrębna, wyrównana i trwała, a odmiana selekcionowana nie różni się istotnie od odmiany macierzystej, z której ją wywiedziono, jest wyrównana i trwała oraz jeżeli:
- 1) odmiana rośliny wymienionej w wykazie, o którym mowa w art. 23 pkt 2, ma zadowalającą wartość gospodarczą,
 - 2) hodowca odmiany:
 - a) prowadzi jej hodowlę zachowawczą lub zachowuje ją w inny sposób i posiada jej materiał

siewny w ilości co najmniej wystarczającej do urzędowych badań,

b) nadał jej nazwę.

2. Przepis ust. 1 pkt 1 nie dotyczy:

- 1) odmian selekcionowanych wytworzonych z odmian macierzystych wpisanych do rejestru,
- 2) odmian drzew owocowych i krzewów jagodowych,
- 3) odmian przeznaczonych wyłącznie na eksport,
- 4) jeżeli wymagają tego porozumienia międzynarodowe, których stroną jest Rzeczpospolita Polska.

3. Wartość gospodarczą odmian roślin wieloletnich określonych w ust. 2 pkt 2 ocenia się po ich wpisaniu do rejestru.

Art. 7. Za odmianę o zadowalającej wartości gospodarczej uważa się odmianę, co do której można oczekiwać, że w odniesieniu do innych porównywalnych odmian wpisanych do rejestru całością swych właściwości stanowi wyraźną poprawę wartości gospodarczej w uprawie oraz w przerobie i użytkowaniu materiału ze zbioru lub wyrobów wytworzonych z tego materiału.

Art. 8. 1. Nazwa odmiany:

- 1) powinna umożliwiać utożsamianie odmiany i różnić się od nazw istniejących odmian tej samej lub pokrewnej rośliny, w tym od nazw odmian wpisanych do rejestru lub objętych ochroną wyłącznego prawa do zarobkowego z niej korzystania w kraju i w państwach, z którymi Rzeczpospolita Polska ma porozumienie dotyczące nazw odmian,
- 2) nie może wprowadzać w błąd co do właściwości odmiany i jej wartości gospodarczej, a także hodowcy i miejsca pochodzenia odmiany, ani składać się wyłącznie z cyfr,
- 3) nie może naruszać prawa osób trzecich do znaków towarowych oraz innych praw do używania oznaczeń materiału siewnego lub materiału ze zbioru.

2. Można używać tylko jednej nazwy odmiany zgłoszonej lub wpisanej do rejestru.

3. W uzasadnionych przypadkach odmianie hodowanej w Rzeczypospolitej Polskiej można nadać dodatkowe nazwy (synonimy), które po wpisaniu ich do rejestru mogą być używane tylko do:

- a) oferowania do sprzedaży i do oznaczania materiału siewnego odmiany przeznaczonego na eksport oraz zgłaszania tego materiału do uznania za materiał siewny kwalifikowany,
- b) zgłaszania odmiany za granicą do urzędowych rejestrów odmian i do przyznania wyłącznego prawa hodowcy do jego odmiany.

4. Nazwa odmiany podlega ochronie od dnia wydania decyzji o wpisaniu jej do rejestru do dnia wydania decyzji o jej skreśleniu z rejestru, a po tym dniu trwa dopóki materiał siewny lub materiał ze zbioru odmiany znajduje się w obrocie lub w sprzedaży. Obowiązek stosowania nazwy odmiany dotyczy każdego, kto jej materiał siewny i materiał ze zbioru ocenia, oferuje do sprzedaży, zbywa lub reklamuje albo udziela informacji dotyczących odmiany.

5. Do nazwy odmiany selekcionowanej dodaje się określenie wskazujące na jej hodowcę.

Art. 9. Odmianę hodowaną w kraju wpisuje się do rejestru na wniosek jej hodowcy, a odmianę hodowaną za granicą — na wniosek przedstawiciela jej hodowcy w Rzeczypospolitej Polskiej, upoważnionego na pi-

śmie do reprezentowania tego hodowcy we wszystkich sprawach związanych z rejestracją jego odmian w Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 10. 1. Przed wydaniem decyzji w sprawie wpisania odmiany do rejestru podlega ona urzędowym badaniom i ocenie, chyba że z wniosku o wpisanie odmiany do rejestru wynika, że nie zostały spełnione wymagania określone w art. 6 ust. 1.

2. Jeżeli do rejestru zgłoszono dwie lub więcej odmian oryginalnych nie różniących się istotnie od siebie, do rejestru wpisuje się odmianę zgłoszoną wcześniej.

Art. 11. 1. Zgłoszenie odmiany do rejestru, jej urzędowe badanie, wpisanie do rejestru i utrzymywanie jej wpisu w rejestrze podlega opłacie rejestrowej.

2. Jeżeli hodowca odmiany zgłoszonej do rejestru zalega ponad 30 dni z uiszczeniem opłaty rejestrowej za urzędowe badanie tej odmiany, można nie rozpocząć lub przerwać to badanie.

3. W uzasadnionych gospodarczo przypadkach lub jeżeli wynika to z porozumień międzynarodowych, których Rzeczpospolitą Polską jest stroną, Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej może całkowicie lub częściowo zwolnić hodowcę odmiany z obowiązku uiszczenia opłaty rejestrowej.

Art. 12. 1. Hodowcy przysługuje prawo wglądu do rejestru w odniesieniu do jego odmiany.

2. Udostępnienie instytucjom lub organizacjom zagranicznym danych i informacji zawartych w rejestrze może następować tylko w przypadkach określonych odpowiednimi porozumieniami międzynarodowymi, których stroną jest Rzeczpospolita Polska.

Art. 13. 1. Wszelkie sprawy związane z urzędowym badaniem i oceną odmian, prowadzeniem rejestru, przyznawaniem hodowcy wyłącznego prawa do odmiany oraz z lustracją hodowli odmian należą do właściwości Centralnego Ośrodka Badania Odmian Roślin Uprawnych, zwanego dalej „Centralnym Ośrodkiem”.

2. Centralny Ośrodek może zlecać przeprowadzanie urzędowych badań odmian innym wykonawcom, a także uznawać za równorzędne badania przeprowadzone przez inne osoby fizyczne lub prawne albo jednostki organizacyjne nie posiadające osobowości prawnej.

Art. 14. 1. Centralny Ośrodek jest państwową jednostką organizacyjną podległą Ministrowi Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej i ma prawo używania pieczęci okrągłej z godłem państwa.

2. Centralny Ośrodek prowadzi gospodarkę finansową na zasadach określonych przepisami prawa budżetowego dla państwowej jednostki budżetowej.

Art. 15. Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej, w drodze rozporządzenia, nada Centralnemu Ośrodkowi statut, w którym określi jego organizację, szczegółowe zadania oraz tryb działania.

Art. 16. 1. Hodowcę odmiany zgłoszonej do rejestru i przyjętej do urzędowego badania obowiązują w określonych przez Centralny Ośrodek terminach:

- 1) nadanie odmianie nazwy,
- 2) dostarczenie nieodpłatnie materiału siewnego do urzędowego badania odmiany o określonej jakości i w minimalnej ilości niezbędnej do przeprowadzania badań,

- 3) udzielenie informacji i wyjaśnień potrzebnych do urzędowego badania i oceny odmiany,
- 4) umożliwienie lustracji hodowli zachowawczej odmiany lub zachowania jej w inny sposób.

2. Przy przeprowadzaniu lustracji hodowli zachowawczej odmiany jej hodowcę obowiązuje:

- 1) umożliwienie przeglądu roślinnych materiałów hodowlanych i hodowlanego materiału siewnego,
- 2) udostępnienie do wglądu niezbędnej dokumentacji hodowlanej,
- 3) umożliwienie zapoznania się z warunkami organizacyjnymi i technicznymi prowadzenia hodowli zachowawczej odmiany lub zachowania jej w inny sposób,
- 4) udzielenie informacji i wyjaśnień w sprawach wymienionych w pkt 1—3.

3. Jeżeli nastąpiła zmiana hodowcy odmiany, nowy hodowca jest obowiązany zawiadomić o tym Centralny Ośrodek w terminie do 30 dni.

Art. 17. 1. Wpisanie odmiany do rejestru, odmowa wpisania i skreślenie odmiany z rejestru następuje w drodze decyzji Dyrektora Centralnego Ośrodka, po zasięgnięciu opinii odpowiedniej komisji do spraw rejestracji odmian.

2. W skład komisji powinni wchodzić rzeczoznawcy oraz przedstawiciele organizacji naukowych, zawodowych i gospodarczych zainteresowanych użytkowaniem odmian, wskazani przez właściwe organy, z tym że co najmniej jeden członek komisji powinien być specjalistą z zakresu genetyki i hodowli roślin.

3. Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej tworzy i znosi komisje odpowiednie dla rośliny uprawnej i grupy pokrewnych roślin.

Art. 18. 1. Po wpisaniu odmiany do rejestru, jej hodowcy wydaje się świadectwo wpisania odmiany do rejestru.

2. Twórcy odmiany oryginalnej, wytworzonej w kraju lub częściowo za granicą albo odkrytej w kraju, wydaje się świadectwo jej wytworzenia lub odkrycia.

Art. 19. 1. Przeprowadza się stałe lub okresowe, urzędowe badanie i ocenę odmiany wpisanej do rejestru.

2. Przepisy art. 16 stosuje się odpowiednio.

Art. 20. Odmianę skreśla się z rejestru, jeżeli:

- 1) nie jest tożsama, wyrównana lub trwała,
- 2) hodowca odmiany:
 - a) zgłosił wniosek o skreślenie jej z rejestru,
 - b) zaprzestał prowadzenia jej hodowli zachowawczej lub zachowania jej w inny sposób albo nie posiada jej materiału siewnego w ilości wystarczającej do urzędowego badania.

Art. 21. Odmianę można skreślić z rejestru, jeżeli:

- 1) przestała mieć zadowalającą wartość gospodarczą w zastosowaniu do odmian, u których ta wartość stanowi warunek wpisania lub utrzymania w rejestrze,
- 2) hodowca odmiany:
 - a) nie dostarcza materiału siewnego lub informacji potrzebnych do jej urzędowego badania i oceny,
 - b) nie zezwolił na przeprowadzenie lustracji hodowli zachowawczej odmiany lub zachowania jej w inny sposób,

- c) zaprzestał wytwarzania materiału siewnego odmiany,
- d) zalega ponad sześć miesięcy z uiszczeniem opłat rejestrowych,
- e) nie nadał odmianie nowej nazwy, gdy nie spełnia ona obowiązujących wymagań.

Art. 22. Jeżeli osoba nieuprawniona zgłosiła wniosek o wpisanie odmiany oryginalnej do rejestru lub jeżeli taką odmianę wpisano do rejestru na wniosek tej osoby, hodowca odmiany może żądać:

- 1) odmowy wpisania lub skreślenia odmiany z rejestru,
- 2) wpisania odmiany do rejestru na jego rzecz, z tym że:
 - a) za datę zgłoszenia wniosku o wpisanie odmiany do rejestru przyjmuje się datę zgłoszenia wniosku przez osobę nieuprawnioną,
 - b) uznaje się dokumentację dostarczoną przez osobę nieuprawnioną i poniesione przez nią opłaty rejestrowe oraz wyniki urzędowego badania odmiany.

Art. 23. Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) wykaz roślin uprawnych, których odmiany wpisuje się do rejestru,
- 2) wykaz roślin uprawnych, których wpisanie do rejestru wymaga stwierdzenia zadowalającej wartości gospodarczej,
- 3) wykaz roślin uprawnych, których odmiany, określone w art. 6 ust. 2 pkt 2 i 4, wpisuje się do rejestru bez stwierdzenia zadowalającej wartości gospodarczej,
- 4) szczegółowe wymagania obowiązujące przy zgłaszaniu, wpisywaniu i skreślaniu odmian z rejestru, nadawaniu im nazw, urzędowym badaniu odmian, prowadzeniu rejestru oraz przy dokonywaniu lustracji hodowli lub zachowania w inny sposób odmian zgłoszonych lub wpisanych do rejestru,
- 5) zakres działania komisji, o których mowa w art. 17 ust. 3,
- 6) stawki opłaty rejestrowej i terminy ich uiszczenia — w porozumieniu z Ministrem Finansów.

Rozdział 3

Wyłączne prawo do odmiany

Art. 24. 1. Wyłączne prawo zarobkowego korzystania z odmiany, zwane dalej „wyłącznym prawem”, przysługuje jej hodowcy, jeżeli:

- 1) jest on twórcą odmiany lub
- 2) twórca odmiany wytworzył ją lub odkrył w ramach umowy o pracę lub innej umowy z hodowcą, o ile umowa nie stanowiła inaczej.

2. Hodowca odmiany, któremu przysługuje wyłączne prawo, lub jego następca prawny zwany jest dalej „uprawnionym hodowcą”.

Art. 25. 1. Wyłączne prawo obejmuje prowadzenie hodowli zachowawczej odmiany chronionej, a w odniesieniu do jej materiału siewnego:

- 1) wytwarzanie i rozmnażanie oraz przygotowanie do rozmnażania,
- 2) oferowanie do sprzedaży, sprzedaż i wszelką inną formę zbywania,

- 3) eksport i import,
- 4) przechowywanie do celów wymienionych w pkt 1—3.

2. Jeżeli uprawniony hodowca nie miał właściwej sposobności wykonywania wyłącznego prawa w odniesieniu do materiału siewnego chronionej odmiany, prawo to odnosi się do materiału ze zbioru tej odmiany.

3. Wyłączne prawo odnosi się także do:

- 1) odmian pochodnych odkrytych lub wytworzonych bezpośrednio lub pośrednio z chronionej odmiany macierzystej, przy czym za pośrednie odkrycie lub wytworzenie odmiany pochodnej uważa się jej odkrycie lub wytworzenie:
 - a) z odmiany pochodnej chronionej odmiany macierzystej lub
 - b) z odmiany nie różniącej się istotnie od chronionej odmiany macierzystej,
- 2) odmian, które nie różnią się istotnie od odmiany chronionej,
- 3) odmian, których wytworzenie wymaga powtarzalnego używania chronionej odmiany lub odmian wymienionych w pkt 2.

4. Wyłączne prawo nie dotyczy materiału siewnego i materiału ze zbioru:

- 1) sprzedanego lub zbytego w inny sposób przez uprawnionego hodowcę lub za jego zgodą, chyba że materiał został wykorzystany przez nabywcę w celu:
 - a) ponownego wytworzenia materiału siewnego,
 - b) eksportu z zachowaniem warunków umożliwiających wytworzenie materiału siewnego danej odmiany w kraju, który nie chroni wyłącznego prawa uprawnionego hodowcy do odmian tego samego rodzaju lub gatunku rośliny,
- 2) przeznaczonego:
 - a) do celów doświadczalnych,
 - b) na własne niezarobkowe potrzeby,
 - c) do tworzenia nowych odmian nie będących odmianami pochodnymi odmiany chronionej i korzystania z nich w celach zarobkowych, w zakresie określonym w ust. 1 pkt 1—4 i ust. 2,
 - d) do tworzenia odmian pochodnych i odmian wymagających powtarzalnego używania odmiany chronionej.

Art. 26. 1. Posiadacz gruntów może, bez zgody uprawnionego hodowcy, stosować materiał ze zbioru jako materiał siewny odmiany chronionej lub odmian wymienionych w art. 25 ust. 3 pkt 1 i 2.

2. Przepis ust. 1 dotyczy materiału ze zbioru wytworzonego i zastosowanego jako materiał siewny na gruntach tego samego posiadacza.

3. Posiadacz uiszcza uprawnionemu hodowcy uzgodnione wynagrodzenie za zastosowanie materiału ze zbioru jako materiału siewnego. Wynagrodzenie to powinno być niższe od opłaty licencyjnej za korzystanie z materiału siewnego odmiany chronionej.

4. Wynagrodzenie wymienione w ust. 3 nie przysuguje, jeżeli materiału ze zbioru odmiany chronionej użyto jako materiału siewnego w ilości potrzebnej na obsianie lub obsadzenie:

- 1) uprawy gruntowej rośliny rolniczej — do 50 ha,

- 2) rośliny uprawnej nie wymienionej w pkt 1 — do 1 ha,
- 3) uprawy pod ostonami każdej rośliny uprawnej — do 200 m².

Art. 27. Uprawniony hodowca korzysta również z praw nie uregulowanych w ustawie, jeżeli wynikają one z porozumień międzynarodowych, których stroną jest Rzeczpospolita Polska.

Art. 28. 1. Wyłączne prawo:

- 1) odnosi się do odmian roślin uprawnych, których odmiany wpisuje się do rejestru, a do odmian wszystkich roślin — po upływie pięciu lat od dnia wejścia w życie w Rzeczypospolitej Polskiej Aktu z dnia 19 marca 1991 r. Międzynarodowej konwencji o ochronie nowych odmian roślin,
- 2) rozpoczyna się od dnia jego przyznania,
- 3) trwa 30 lat w odniesieniu do odmian winorośli oraz drzew i ich podkładek,
- 4) trwa 25 lat w odniesieniu do odmian nie wymienionych w pkt 3.

2. Wyłączne prawo jest dziedziczne lub zbywalne w drodze umowy zawartej w formie pisemnej.

Art. 29. 1. Jeżeli odmianę wspólnie wytworzono lub odkryto u dwóch lub więcej hodowców, wyłączne prawo przysuguje im łącznie.

2. Po przyznaniu wyłącznego prawa każdy ze współuprawnionych może, bez zgody pozostałych współuprawnionych, korzystać z wyłącznego prawa i dochodzić roszczeń z powodu jego naruszenia, z tym że do przeniesienia, udzielenia licencji lub innego rozporządzenia wspólnym prawem wymagana jest zgoda wszystkich współuprawnionych. Współuprawnieni mogą inaczej regulować wzajemne prawa i obowiązki.

Art. 30. 1. Przyznanie wyłącznego prawa następuje na wniosek hodowcy odmiany.

2. Wyłączne prawo przyznaje się, jeżeli:

- 1) odmiana jest nowa, odrębna, wyrównana i trwała,
- 2) hodowca nadał odmianie nazwę odpowiadającą obowiązującym wymaganiom.

3. Odmianę uważa się za nową, jeżeli przed zgłoszeniem wniosku o przyznanie wyłącznego prawa jej hodowca nie sprzedał lub w inny sposób nie przekazał do wykorzystania w celach zarobkowych materiału siewnego lub materiału ze zbioru albo nie wyraził na to zgody:

- 1) w kraju — przez okres dłuższy niż jeden rok,
- 2) za granicą — przez okres dłuższy niż sześć lat co do odmian drzew i ich podkładek, a przez okres dłuższy niż cztery lata co do odmian innych roślin.

4. Nie uważa się za wykorzystywanie w celach zarobkowych materiału siewnego lub materiału ze zbioru odmiany, jeżeli w umowie zawartej z hodowcą odmiany postanowiono, że materiał mogący służyć do wytworzenia materiału siewnego nie może być zbywany osobom trzecim.

Art. 31. 1. Pierwszeństwo do przyznania wyłącznego prawa ustala się według daty otrzymania wniosku o jego przyznanie.

2. Hodowca, który złożył wniosek o przyznanie za granicą wyłącznego prawa, może korzystać w kraju z prawa pierwszeństwa do przyznania wyłącznego prawa w okresie dwunastu miesięcy od daty najwcześniejszego złożenia wniosku za granicą.

3. Przepis ust. 2 dotyczy wniosków o przyznanie wyłącznego prawa, złożonych w państwach będących stronami odpowiednich porozumień międzynarodowych, których stroną jest Rzeczpospolita Polska.

Art. 32. 1. Hodowca, który złożył wniosek o przyznanie wyłącznego prawa, korzysta z tymczasowego wyłącznego prawa od daty jego złożenia.

2. Przepisy dotyczące wyłącznego prawa stosuje się odpowiednio do tymczasowego wyłącznego prawa.

3. Tymczasowe wyłączne prawo ustaje z dniem podjęcia decyzji o przyznaniu lub odmowie przyznania wyłącznego prawa.

Art. 33. 1. Przed przyznaniem wyłącznego prawa przeprowadza się urzędowe badanie w celu stwierdzenia, czy odmiana jest odrębna, wyrównana i trwała, chyba że uznano za wystarczające wyniki badań i inne informacje dostarczone przez hodowcę ubiegającego się o przyznanie wyłącznego prawa. Przepis art. 13 ust. 2 stosuje się odpowiednio.

2. Uprawniony hodowca powinien dostarczyć terminowo i na własny koszt materiał siewny oraz udzielić informacji i wyjaśnień niezbędnych do badania odmiany, w przeciwnym razie może to stanowić podstawę odmowy przyznania wyłącznego prawa.

3. Jeżeli nastąpiła zmiana uprawnionego hodowcy odmiany, nowy uprawniony hodowca jest obowiązany powiadomić o tym Centralny Ośrodek w terminie do 30 dni.

Art. 34. Zgłoszenie wniosku o przyznanie wyłącznego prawa, urzędowe badanie odmiany oraz przyznanie i utrzymywanie wyłącznego prawa podlega opłacie, zwanej dalej „opłatą za ochronę”.

Art. 35. 1. Dyrektor Centralnego Ośrodka w drodze decyzji przyznaje, odmawia przyznania lub stwierdza nieważność wyłącznego prawa albo pozbawia uprawnionego hodowcę tego prawa.

2. Nieważność wyłącznego prawa stwierdza się, jeżeli:

- 1) odmiana w dniu przyznania wyłącznego prawa nie była nowa, odrębna,
- 2) odmiana w dniu przyznania wyłącznego prawa nie była wyrównana lub trwała, a przyznano je na podstawie informacji i dokumentów dostarczonych przez jej uprawnionego hodowcę,
- 3) wyłączne prawo przyznano osobie nieuprawnionej.

3. Pozbawienie uprawnionego hodowcy wyłącznego prawa następuje przy zastosowaniu odpowiednio przepisów art. 20 pkt 1 i art. 21 pkt 2 lit. a), pkt 2 lit. d) lub pkt 2 lit. e) albo w przypadku, gdy uprawniony hodowca zgłosił rezygnację z wyłącznego prawa.

Art. 36. 1. Centralny Ośrodek prowadzi księgę ochrony wyłącznego prawa do odmian, zwaną dalej „księgą”, oraz spis odmian zgłoszonych do przyznania wyłącznego prawa, zwany dalej „spisem”.

2. Księga jest urzędowym wykazem chronionych odmian i uprawnionych hodowców.

3. Spis jest urzędowym wykazem odmian zgłoszonych do przyznania wyłącznego prawa i uprawnionych hodowców posiadających tymczasowe wyłączne prawo do tych odmian.

4. Przepisy art. 12 dotyczące rejestru stosuje się odpowiednio do księgi i spisu.

5. Uprawnionemu hodowcy wydaje się świadec-

two przyznania wyłącznego prawa, a na jego wniosek świadectwo tymczasowego wyłącznego prawa.

Art. 37. Nazwa odmiany, do której złożono wniosek o przyznanie wyłącznego prawa, podlega ochronie od dnia złożenia wniosku. Przepisy art. 8 ust. 4 stosuje się odpowiednio.

Art. 38. 1. Uprawniony hodowca może, w drodze umowy licencyjnej, udzielić innej osobie upoważnienia (licencji) do korzystania z wyłącznego prawa.

2. Umowa licencyjna wymaga zachowania formy pisemnej pod rygorem nieważności.

3. Jeżeli uprawniony hodowca udzielił licencji pełnej, licencjodawca ma prawo niewyłącznego korzystania ze wszystkich uprawnień przysługujących uprawnionemu hodowcy, wymienionych w art. 25 ust. 1—3, w art. 26 ust. 3 z zastrzeżeniem art. 26 ust. 4 oraz w art. 27, chyba że w umowie licencyjnej postanowiono inaczej.

4. Korzystający z licencji może udzielić sublicencji tylko za zgodą uprawnionego hodowcy wyrażoną w formie pisemnej.

5. Udzielenie licencji niewyłącznej nie wyklucza możliwości udzielania dalszych licencji na korzystanie z wyłącznego prawa, a także jednoczesnego korzystania z wyłącznego prawa przez uprawnionego hodowcę, chyba że w umowie licencyjnej postanowiono inaczej.

6. W przypadku udzielenia licencji obejmującej uprawnienia do prowadzenia hodowli zachowawczej umowa staje się skuteczna wobec osób trzecich z dniem wpisania jej do księgi lub spisu.

7. Licencjodawca wyłączny może na równi z licencjodawcą dochodzić roszczeń z powodu naruszenia wyłącznego prawa, chyba że umowa licencyjna stanowi inaczej.

Art. 39. 1. Jeżeli uprawniony hodowca lub licencjodawca nie zachowują chronionej odmiany lub odmiany określonej w art. 25 ust. 3 albo nie dostarczają na rynek materiału siewnego lub materiału ze zbioru, Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej może udzielić, w drodze decyzji, licencji przymusowej innej osobie na korzystanie z wyłącznego prawa, określając jednocześnie szczegółowe wymagania dotyczące korzystania z tego prawa oraz obowiązki uprawnionego hodowcy wobec licencjodawcy.

2. Licencja przymusowa ma charakter niewyłączny i nie ogranicza prawa uprawnionego hodowcy do udzielania licencji określonej w art. 38 ust. 1—4.

Art. 40. Jeżeli osoba nieuprawniona zgłosiła wniosek o przyznanie wyłącznego prawa lub jeżeli przyznano to prawo osobie nieuprawnionej, hodowca odmiany może żądać:

- 1) odmowy przyznania wyłącznego prawa lub jego unieważnienia,
- 2) przyznania mu wyłącznego prawa, z tym że:
 - a) za datę zgłoszenia wniosku o przyznanie wyłącznego prawa przyjmuje się datę zgłoszenia wniosku przez osobę nieuprawnioną,
 - b) uznaje się dokumentację dostarczoną przez osobę nieuprawnioną i poniesione przez nią opłaty za ochronę, a także wyniki urzędowego badania odrębności, wyrównania i trwałości.

Art. 41. Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej, w drodze rozporządzenia:

- 1) określi szczegółowe wymagania obowiązujące przy składaniu wniosku o przyznanie wyłącznego prawa i urzędowym badaniu odmian, przyznawaniu i pozabawianiu wyłącznego prawa oraz przy prowadzeniu księgi i spisu,
- 2) określi stawki opłaty za ochronę i sposób ich pobierania — w porozumieniu z Ministrem Finansów.

Rozdział 4

Wytwarzanie materiału siewnego

Art. 42. 1. Wytwarzanie kwalifikowanego i standardowego materiału siewnego rozpoczyna się od materiału siewnego wytworzonego przez hodowcę danej odmiany w hodowli zachowawczej i stanowi jedno lub kilka jego rozmnożeń; w mieszańcu wytwarzanie tego materiału obejmuje wytwarzanie składników mieszańca oraz ich krzyżowanie.

2. W wytwarzaniu kwalifikowanego i standardowego materiału siewnego powinny być spełnione warunki zapewniające w szczególności:

- 1) utrzymanie tożsamości i czystości odmiany,
- 2) zabezpieczenie przed porażeniem chorobami i szkodnikami przenoszonymi przez materiał siewny,
- 3) uzyskiwanie materiału siewnego o jakości zgodnej z obowiązującymi wymaganiami lub normami.

Art. 43. 1. W celu ochrony roślinnych materiałów hodowlanych i upraw nasiennych przed szkodliwym wpływem innych odmian lub innych roślin uprawnych albo upraw porażonych chorobami, wojewoda na wniosek zainteresowanego i po zasięgnięciu opinii właściwych rad gmin może, w drodze rozporządzenia, wprowadzić zakaz uprawiania niektórych roślin uprawnych lub ich odmian albo zakaz stosowania materiału siewnego o nieodpowiedniej zdrowotności lub zakaz umieszczania uli z pszczołami na gruntach rolnych położonych w pobliżu chronionych upraw.

2. Zakaz powinien być wprowadzony i podany do wiadomości w takim terminie, aby mógł być uwzględniony przed dokonaniem siewu lub sadzenia na gruntach rolnych objętych zakazem.

3. Warunkiem wprowadzenia zakazu jest zapewnienie zainteresowanym posiadaczom gruntów rolnych możliwości nabycia odpowiedniego materiału siewnego.

4. Jeżeli pomimo zakazu dokonano siewu lub sadzenia nieodpowiednim materiałem siewnym, wojewoda w drodze decyzji nakaze posiadaczowi gruntu rolnego zniszczenie w określonym terminie zasiewów lub zasadzeń.

Art. 44. 1. Wojewoda, na wniosek zainteresowanego i po zasięgnięciu opinii właściwych rad gmin, może, w drodze rozporządzenia:

- 1) tworzyć i znosić rejony zamknięte wytwarzania kwalifikowanego materiału siewnego odmian ziemniaka,
- 2) ustalać podmioty gospodarcze organizujące na zasadzie wyłączności wytwarzanie ziemniaka i skup kwalifikowanego materiału siewnego odmian ziemniaka w tych rejonach.

2. Podmioty gospodarcze wymienione w ust. 1 pkt 2 są obowiązane do:

- 1) lustracji upraw ziemniaka,
 - 2) doradztwa oraz szkolenia osób uprawiających ziemniaka,
 - 3) sprzedaży posiadaczom gruntów rolnych kwalifikowanego materiału siewnego odmian ziemniaka w ilościach niezbędnych do zasadzenia całej powierzchni upraw ziemniaka.
3. Posiadacze gruntów rolnych w rejonie zamkniętym są obowiązani:

- 1) stosować wyłącznie materiał siewny ziemniaka o zdrowotności odpowiadającej materiałowi kwalifikowanemu,
- 2) umożliwić przeprowadzanie lustracji upraw ziemniaka przez podmioty gospodarcze wymienione w ust. 1 pkt 2.

Art. 45. 1. Wytwarzanie materiału szkółkarskiego drzew owocowych i krzewów jagodowych wymaga zezwolenia.

2. Zezwolenie wymienione w ust. 1 wydaje dyrektor właściwego terytorialnie okręgowego inspektoratu Inspekcji Nasiennej na wniosek zainteresowanego producenta po sprawdzeniu, czy spełnia on warunki właściwego wytwarzania materiału szkółkarskiego, a szczególnie czy jest posiadaczem gruntu do prowadzenia tej produkcji oraz czy posiada znajomość jej technologii i przepisów dotyczących wytwarzania i zbywania materiału szkółkarskiego.

3. Zezwolenia mogą dotyczyć wytwarzania materiału szkółkarskiego bez ograniczeń lub mogą ograniczać jego zakres do określonych roślin uprawnych lub kategorii materiału szkółkarskiego (drzewek, krzewów, podkładek, zrazów, nasion).

4. Dyrektor okręgowego inspektoratu Inspekcji Nasiennej może cofnąć zezwolenie w całości lub w części, jeśli producent nie przestrzega przepisów i wymagań obowiązujących w wytwarzaniu bądź zbywaniu materiału szkółkarskiego albo nie uiszcza obowiązujących opłat hodowlanych.

Art. 46. Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej określi, w drodze zarządzenia:

- 1) wymagania dotyczące wytwarzania kwalifikowanego i standardowego materiału siewnego,
- 2) wykaz norm materiału siewnego, których stosowanie w ocenie i obrocie jest obligatoryjne,
- 3) wymagania jakościowe materiału siewnego nie objęte normami.

Rozdział 5

Ocena i kontrola materiału siewnego

Art. 47. 1. Ocena materiału siewnego polega na sprawdzeniu, czy uprawy nasienne odpowiadają wymaganiom obowiązującym w wytwarzaniu materiału siewnego oraz czy materiał siewny odpowiada wymaganiom jakościowym.

2. Ocena materiału siewnego obejmuje sprawdzenie:

- 1) upraw nasiennych, zwane dalej „oceną polową”,
- 2) jakości siewnej nasion, zwane dalej „oceną laboratoryjną”,
- 3) zdrowotności sadzeniaków ziemniaka lub innego

materiału siewnego, zwane dalej „oceną weryfikacyjną”,

- 4) tożsamości i czystości odmianowej materiału siewnego, zwane dalej „oceną tożsamości”,
- 5) cech zewnętrznych materiału siewnego, zwane dalej „oceną cech zewnętrznych”.

3. Oceny materiału siewnego dokonuje się na wniosek zainteresowanego.

Art. 48. 1. Na podstawie wyników oceny materiału siewnego wydaje się świadectwo o uznaniu lub nieuznaniu go za materiał siewny kwalifikowany, warunkowo kwalifikowany, standardowy, handlowy lub za mieszankę materiału siewnego, zwane dalej „świadectwem”.

2. Za kwalifikowany lub standardowy można uznać materiał siewny odpowiadający normom i innym wymaganiom jakościowym:

- 1) odmian wpisanych do rejestru,
- 2) odmian skreślonych z rejestru przez okres dwóch lat po roku, w którym skreślono odmianę,
- 3) dopuszczony do obrotu, zgodnie z art. 66 ust. 2 pkt 1 i 2, na okres dłuższy niż rok,
- 4) wytwarzany z przeznaczeniem wyłącznie na eksport.

3. Za warunkowo kwalifikowany można uznawać materiał siewny odmian zgłoszonych do rejestru w okresie od przyjęcia ich do urzędowych badań do podjęcia decyzji o wpisaniu lub odmowie wpisania odmiany do rejestru. Za warunkowo kwalifikowany można uznać również materiał siewny, którego wytwarzanie rozpoczęto przed podjęciem decyzji o odmowie wpisania odmiany do rejestru.

4. Po wpisaniu odmiany do rejestru warunkowo kwalifikowany materiał siewny tej odmiany uznaje się, na wniosek zainteresowanego, za kwalifikowany materiał siewny.

5. W razie odmowy wpisania odmiany do rejestru, warunkowo kwalifikowany materiał siewny tej odmiany uznaje się, na wniosek zainteresowanego, za materiał siewny kwalifikowany w najniższym stopniu kwalifikacji.

6. Warunkowo kwalifikowanego materiału siewnego nie uznaje się za kwalifikowany materiał siewny, jeżeli przyczyną odmowy wpisania odmiany do rejestru był brak odrębności odmiany zgłoszonej jako oryginalna lub jeżeli jej wartość gospodarcza jest mniejsza od wartości gospodarczej wszystkich odmian wpisanych do rejestru.

7. Za handlowy materiał siewny można uznać materiał siewny znanej lub nieznaney odmiany odpowiadający normom i innym wymaganiom jakościowym.

8. Za kwalifikowaną lub standardową mieszankę materiału siewnego można uznać mieszankę sporządzoną z dopuszczonego do obrotu kwalifikowanego lub standardowego materiału siewnego o określonym udziale poszczególnych składników tej mieszanki.

9. Za handlową mieszankę materiału siewnego można uznać mieszankę sporządzoną ze składników dopuszczonych do obrotu o określonym udziale, w której przynajmniej jeden składnik stanowi handlowy materiał siewny.

Art. 49. 1. Materiał siewny zgłoszony do uznania za materiał siewny kwalifikowany, warunkowo kwalifikowany lub standardowy podlega ocenie polowej oraz ocenie laboratoryjnej lub ocenie cech zewnętrznych i może podlegać ocenie tożsamości lub ocenie weryfikacyjnej.

2. Materiał siewny zgłoszony do uznania za handlowy podlega ocenie laboratoryjnej lub ocenie cech zewnętrznych.

3. Materiał siewny zgłoszony do uznania za mieszankę materiału siewnego podlega ocenie laboratoryjnej w celu sprawdzenia udziału poszczególnych składników tej mieszanki.

4. Świadectwo uznające mieszankę materiału siewnego za kwalifikowaną lub handlową można wydać na podstawie świadectw oceny laboratoryjnej poszczególnych składników mieszanki oraz ich udziału w mieszaneczce.

Art. 50. Do zgłoszenia materiału siewnego mieszanka w celu uznania go za materiał siewny kwalifikowany lub warunkowo kwalifikowany należy dołączyć opis składników rodzicielskich mieszanka do wyłącznego wykorzystania w ocenie polowej.

Art. 51. Ocenę materiału siewnego, z zastrzeżeniem art. 55 ust. 1, 2 i 4, oraz jego kontrolę wykonuje Inspekcja Nasienna.

Art. 52. 1. Inspekcja Nasienna jest organem administracji państwowej podległym Ministrowi Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej i ma prawo używania pieczęci okrągłej z godłem państwa.

2. Inspekcja Nasienna prowadzi gospodarkę finansową na zasadach określonych przepisami prawa budżetowego dla państwowej jednostki budżetowej.

3. Organami Inspekcji Nasiennej są: Dyrektor Centralnego Inspektoratu Inspekcji Nasiennej, zwany dalej „Dyrektorem Centralnego Inspektoratu”, oraz dyrektorzy okręgowych inspektoratów Inspekcji Nasiennej, zwani dalej „dyrektorami okręgowych inspektoratów”.

4. W postępowaniu administracyjnym organem pierwszej instancji jest dyrektor okręgowego inspektoratu, a organem drugiej instancji Dyrektor Centralnego Inspektoratu.

Art. 53. Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej, w drodze rozporządzenia, nada Inspekcji Nasiennej statut, w którym określi jej organizację i szczegółowe zadania oraz tryb działania.

Art. 54. Dyrektor Centralnego Inspektoratu kieruje działalnością Inspekcji Nasiennej, w tym:

- 1) ustala metody oceny i kontroli materiału siewnego,
- 2) określa stopnie kwalifikacji materiału siewnego,
- 3) określa wykaz roślin uprawnych, których materiał siewny może być uznawany za standardowy,
- 4) ustala wykaz odmian, których materiał siewny może być uznany za kwalifikowany, warunkowo kwalifikowany lub standardowy,
- 5) określa materiał siewny podlegający ocenie tożsamości lub weryfikacyjnej,
- 6) ustala, które dokumenty oceny materiału siewnego wystawione za granicą obowiązują w kraju,
- 7) ustala rodzaje i wzory świadectw,
- 8) ustala tryb i szczegółowe warunki wydawania zezwoleń:

a) na wytwarzanie materiału szkółkarskiego drzew owocowych i krzewów jagodowych,

b) na obrót materiałem siewnym.

Art. 55. 1. Oceny polowej i laboratoryjnej materiału siewnego, w celu uznania go za standardowy, dokonują upoważnieni hodowcy w odniesieniu do materiału siewnego hodowanych przez nich odmian.

2. Oceny laboratoryjnej własnego materiału siewnego, w celu uznania go za materiał handlowy lub za handlową mieszankę materiału siewnego, mogą dokonywać upoważnione podmioty gospodarcze prowadzące obrót tym materiałem.

3. Dokonujący ocen wymienionych w ust. 1 i 2 wydają świadectwa.

4. Ocena cech zewnętrznych materiału siewnego należy do podmiotów gospodarczych prowadzących obrót tym materiałem siewnym.

5. Oceny cech zewnętrznych materiału siewnego przeznaczonego na eksport dokonuje Inspekcja Nasienna. Oceny tej mogą także dokonywać podmioty gospodarcze prowadzące obrót materiałem siewnym, jeżeli pozwalają na to przepisy międzynarodowe lub kraju importera.

Art. 56. 1. Oceny polowej materiału siewnego, zgłoszonego do uznania za materiał kwalifikowany lub warunkowo kwalifikowany, oraz urzędowej oceny cech zewnętrznych materiału siewnego przeznaczonego na eksport dokonują, na zlecenie dyrektora okręgowego inspektoratu, upoważnione osoby fizyczne, zwane dalej „kwalifikatorami”.

2. Próbkę materiału siewnego do oceny na zlecenie zainteresowanego pobierają upoważnione osoby fizyczne, zwane dalej „próbobiorcami”.

3. Kwalifikatorom i próbobiorcom przysługuje za dokonanie zleconych czynności wynagrodzenie według stawek ustalonych przez Dyrektora Centralnego Inspektoratu, na podstawie szczegółowych zasad określonych przez Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej.

4. Przepis ust. 3 nie dotyczy próbobiorców zatrudnionych w podmiotach gospodarczych upoważnionych do oceny materiału siewnego, jeżeli pobierają próbki na zlecenie tych podmiotów.

Art. 57. 1. Upoważnienia, wymienione w art. 55 ust. 1 i 2 oraz w art. 56 ust. 1 i 2, wydaje dyrektor okręgowego inspektoratu, jeżeli ubiegający się o upoważnienie zapewnią należyte wykonywanie czynności związanych z oceną materiału siewnego, a także posiada odpowiednie kwalifikacje, pomieszczenia i urządzenia do wykonywania tych czynności.

2. Dyrektor okręgowego inspektoratu może cofnąć upoważnienie wymienione w ust. 1, jeżeli upoważniony nie spełnia warunków wymaganych do udzielenia tego upoważnienia lub nie przestrzega obowiązujących przepisów.

Art. 58. Ocena materiału siewnego dokonana przez organy Inspekcji Nasiennej podlega opłacie według stawek ustalonych przez Dyrektora Centralnego Inspektoratu na podstawie szczegółowych zasad określonych przez Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej.

Art. 59. 1. Jeżeli zainteresowany nie zgadza się z ustaleniami świadectwa wydanego przez kwalifikatora, który dokonał oceny polowej lub oceny cech zewnętrz-

nych materiału siewnego, albo z ustaleniami świadectwa wystawionego na podstawie oceny laboratoryjnej wymienionej w art. 55 ust. 2, może zwrócić się do dyrektora okręgowego inspektoratu z wnioskiem o powtórne dokonanie oceny i wydanie nowego świadectwa.

2. Jeżeli zainteresowany nie zgadza się z ustaleniami świadectwa oceny materiału siewnego, wydanego przez dyrektora okręgowego inspektoratu, może zwrócić się do jednostki organizacyjnej, wskazanej przez Dyrektora Centralnego Inspektoratu, z wnioskiem o powtórne dokonanie oceny i wydanie nowego świadectwa.

3. Ustalenia powtórnego świadectwa są ostateczne.

4. Wniosek wymieniony w ust. 1 lub 2 należy złożyć w terminie trzech dni, jeżeli dotyczy świadectwa oceny polowej lub cech zewnętrznych, a w terminie siedmiu dni, jeżeli dotyczy oceny laboratoryjnej lub weryfikacyjnej. Termin złożenia wniosku biegnie od dnia otrzymania świadectwa.

5. Składający wniosek uiszcza opłatę za ocenę, którą zwraca się w przypadku zmiany świadectwa na korzyść wnioskodawcy.

Art. 60. 1. Kontrola materiału siewnego polega na sprawdzeniu przestrzegania wymagań obowiązujących w wytwarzaniu, przechowywaniu, a także w przygotowaniu do obrotu i w obrocie materiałem siewnym.

2. Kontrolę materiału siewnego przeprowadza się z urzędu.

Art. 61. 1. Pracownicy Inspekcji Nasiennej, przeprowadzający kontrolę materiału siewnego lub kontrolę dokonywania jego oceny, są uprawnieni do:

- 1) wstępu na grunty, na których wytwarza się materiał siewny, oraz do pomieszczeń, w których znajduje się ten materiał lub dokonuje się jego oceny,
 - 2) kontroli dokumentów i żądania wyjaśnień związanych z wytworzeniem, przechowaniem, oceną, przygotowaniem do obrotu i obrotem materiałem siewnym,
 - 3) zabezpieczenia niezbędnych dokumentów i kontrolowanego materiału siewnego,
 - 4) pobierania nieodpłatnie próbek materiału siewnego.
2. Organy Inspekcji Nasiennej mogą:

- 1) zakazać wprowadzenia do obrotu albo nakazać wyłączenie z obrotu materiału siewnego nie odpowiadającego normom i wymaganiom jakościowym oraz warunkom obrotu materiałem siewnym wymienionym w art. 63, 66 i 67,
- 2) nakazać poddanie materiału siewnego wymienionego w pkt 1 zabiegom uniemożliwiającym użycie go do siewu, sadzenia, szczepienia, okulizacji lub tylko do rozmnażania roślin.

3. Decyzje wymienione w ust. 2 pkt 1 podlegają natychmiastowemu wykonaniu.

Art. 62. Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) sposób i tryb przeprowadzania kontroli materiału siewnego,
- 2) siedziby i zasięg działania okręgowych inspektoratów Inspekcji Nasiennej, zwanych dalej „okręgowymi inspektoratami”,
- 3) szczegółowe zasady ustalania stawek wynagrodzeń kwalifikatorów i próbobiorców oraz stawek

opłat za ocenę materiału siewnego — w porozumieniu z Ministrem Finansów.

Rozdział 6

Obrót materiałem siewnym

Art. 63. 1. Obrót materiałem siewnym mogą prowadzić podmioty gospodarcze posiadające zezwolenie na prowadzenie tego obrotu, wydane przez dyrektora okręgowego inspektoratu właściwego terytorialnie dla siedziby tego podmiotu.

2. Dyrektor okręgowego inspektoratu wydaje zezwolenie na wniosek zainteresowanego podmiotu gospodarczego po stwierdzeniu, czy spełnia on warunki właściwego prowadzenia obrotu, a w szczególności czy zapewnia przestrzeganie obowiązujących przepisów oraz czy posiada pomieszczenia i urządzenia zapewniające prawidłowe przygotowanie, przechowywanie i sprzedaż materiału siewnego.

3. Zezwolenia mogą dotyczyć prowadzenia obrotu materiałem siewnym bez ograniczeń lub mogą go ograniczyć ze względu na grupy roślin uprawnych, rodzaje materiału siewnego, rodzaje opakowań, obszar i okres czasu.

Art. 64. 1. Podmioty gospodarcze prowadzące obrót materiałem siewnym są obowiązane:

- 1) składać właściwemu terytorialnie okręgowemu inspektoratowi półroczne informacje dotyczące obrotu materiałem siewnym do końca miesiąca po upływie półrocza, w zakresie określonym przez Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej w drodze rozporządzenia,
- 2) udzielać zainteresowanemu hodowcy odmiany, na jego żądanie, informacji i umożliwiać wgląd do dokumentów dotyczących:
 - a) obrotu materiałem siewnym jego odmiany,
 - b) wartości sprzedanego materiału siewnego odmiany.

2. Przepis ust. 1 pkt 2 lit. b) stosuje się odpowiednio do podmiotów gospodarczych sprzedających wytworzony przez nie materiał siewny.

Art. 65. Dyrektor okręgowego inspektoratu może cofnąć zezwolenie na prowadzenie obrotu materiałem siewnym w całości lub w części podmiotowi gospodarczemu naruszającemu zasady i przepisy obowiązujące w obrocie albo nie uiszczającemu obowiązujących opłat hodowlanych.

Art. 66. 1. Do obrotu dopuszcza się:

- 1) kwalifikowany i standardowy materiał siewny odmian wpisanych do rejestru,
- 2) kwalifikowany i standardowy materiał siewny odmian skreślonych z rejestru, nie dłużej jednak niż przez okres trzech lat po roku, w którym skreślono odmianę,
- 3) kwalifikowany i standardowy materiał siewny w celu rozmnożenia i sprzedaży na eksport:
 - a) odmian hodowanych za granicą i nie wpisanych do rejestru,
 - b) odmian hodowanych w kraju i wpisanych do rejestru z przeznaczeniem wyłącznie na eksport,

- 4) handlowy materiał siewny tych roślin uprawnych, których odmiany wpisuje się do rejestru w przypadkach, gdy nie ma w rejestrze odmian tych roślin,
- 5) handlowy materiał siewny tych roślin uprawnych, których odmian nie wpisuje się do rejestru,
- 6) kwalifikowaną i handlową mieszankę materiału siewnego złożoną z materiału siewnego dopuszczonego do obrotu.

2. W razie braku wystarczającej ilości materiału siewnego, a także z innych ważnych powodów gospodarczych, Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej może dopuścić do obrotu:

- 1) kwalifikowany, standardowy lub handlowy materiał siewny odmian nie wpisanych do rejestru,
- 2) kwalifikowany lub standardowy materiał siewny odmian krajowych wpisanych do rejestru i przeznaczony wyłącznie na eksport,
- 3) warunkowo kwalifikowany materiał siewny,
- 4) handlowy materiał siewny roślin uprawnych, których odmiany wpisuje się do rejestru,
- 5) inne kategorie materiału siewnego niż przewidziane w ustawie, jeżeli wynika to z porozumień międzynarodowych, których stroną jest Rzeczpospolita Polska, określając wymagania związane z wytworzeniem i uznaniem tego materiału.

3. Dopuszczenie do obrotu materiału siewnego, na podstawie przepisu ust. 2, powinno określać rodzaj i ilość materiału siewnego oraz okres jego ważności.

4. Producent może oferować do sprzedaży i zbywać jedynie dopuszczony do obrotu materiał szkółkarski drzew owocowych i krzewów jagodowych.

Art. 67. 1. Z zagranicy można sprowadzać materiał siewny dopuszczony do obrotu, a także materiał siewny przeznaczony do:

- 1) prac w hodowli roślin lub do doświadczeń,
- 2) uprawy w ogródkach przydomowych i działkowych, sprowadzony bez pośrednictwa podmiotów gospodarczych prowadzących obrót materiałem siewnym.

2. Kontrolę graniczną materiału siewnego w miejscach kontroli fitosanitarnej przeprowadza Inspekcja Nasienna lub na zlecenie jej organów — Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin.

3. W zależności od wyników kontroli organ dokonujący kontroli zezwala na przywóz lub zakazuje przywozu kontrolowanego materiału siewnego.

4. Urzędy celne dokonują odprawy celnej tylko tego materiału siewnego, na który zostało wydane zezwolenie na przywóz.

Rozdział 7

Opłata hodowlana

Art. 68. 1. Opłata hodowlana jest częścią wpływów finansowych uzyskiwanych ze sprzedaży materiału siewnego w obrocie oraz ze sprzedaży tego materiału przez jego producenta podmiotom gospodarczym nie prowadzącym obrotu materiałem siewnym.

2. Opłata hodowlana dotyczy sprzedaży kwalifikowanego i standardowego materiału siewnego.

Art. 69. 1. Opłatę hodowlaną uiszczają podmioty gospodarcze:

1) prowadzące obrót materiałem siewnym przeznaczonym:

- a) dla użytkowników tego materiału,
- b) do sprzedaży detalicznej,
- c) na eksport,

2) wytwarzające materiał siewny, jeżeli sprzedały go podmiotom gospodarczym nie prowadzącym obrotu materiałem siewnym.

2. Przepis ust. 1 pkt 1 nie dotyczy podmiotów gospodarczych prowadzących wyłącznie detaliczną sprzedaż materiału siewnego kupionego lub przyjętego w komis od podmiotów gospodarczych prowadzących obrót tym materiałem.

3. Opłatę hodowlaną ze sprzedaży materiału siewnego odmiany uiszcza się na rzecz jej hodowcy.

4. Opłatę hodowlaną za materiał siewny sprzedany w ciągu kwartału uiszcza się do końca miesiąca po zakończeniu kwartału.

5. Za zwłokę w uiszczaniu opłaty hodowlanej należą się odsetki ustawowe.

6. Nie uiszcza się opłaty hodowlanej, jeżeli:

- 1) hodowca odmiany chronionej udzielił licencji na sprzedaż jej materiału siewnego,
- 2) hodowca odmiany hodowanej za granicą nie określił wysokości tej opłaty w pisemnej umowie dotyczącej sprzedaży materiału siewnego,
- 3) materiał siewny odmiany sprzedano jej hodowcy.

Art. 70. 1. Hodowca odmiany hodowanej w kraju może w umowie zawartej w formie pisemnej z nabywającym od niego materiał siewny tej odmiany ustalić wysokość opłaty hodowlanej albo zrzec się tej opłaty.

2. Jeżeli hodowca odmiany hodowanej w kraju nie ustalił wysokości opłaty hodowlanej ani nie zrzekł się tej opłaty, obowiązuje uiszczanie na jego rzecz opłaty hodowlanej według stawki ustalonej przez Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej w drodze rozporządzenia.

3. Hodowca odmiany hodowanej w kraju może zrzec się opłaty hodowlanej lub ustalić jej stawkę niższą niż ustalił Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej jedynie wówczas, gdy nie korzysta z dotacji budżetowej na hodowlę roślin.

Rozdział 8

Prawa twórców odmian

Art. 71. 1. Twórca odmiany wytworzonej w kraju lub częściowo za granicą lub odkrytej w kraju, po wpisaniu jej do rejestru lub po przyznaniu do niej wyłącznego prawa, ma prawo do wynagrodzenia za wszelkie zarobkowe korzystanie z tej odmiany, chyba że umowa pisemna pomiędzy twórcą a hodowcą stanowi inaczej.

2. Wynagrodzenie twórcy wymienione w ust. 1 ustala hodowca odmiany w słusznej proporcji do korzyści uzyskiwanych z zarobkowego korzystania z odmiany, chyba że umowa między hodowcą odmiany a jej twórcą stanowi inaczej.

3. Wynagrodzenie wymienione w ust. 1 za wytworzenie odmiany częściowo za granicą nie przysługuje jej twórcy, jeżeli jest właścicielem, pracobiorcą lub zleceniobiorcą zagranicznej jednostki organizacyjnej współpracującej przy tworzeniu tej odmiany.

4. Do wynagrodzenia twórcy wymienionego w ust. 1

stosuje się odpowiednio przepisy podatkowe, jak dla autorów w rozumieniu prawa autorskiego i praw pokrewnych.

Art. 72. 1. Twórca odmiany wymieniony w art. 71 ust. 1 może żądać powiększenia wynagrodzenia za wytworzenie lub odkrycie odmiany, jeżeli wynagrodzenie ustalone przez hodowcę tej odmiany jest wyraźnie za małe w stosunku do korzyści osiąganych przez hodowcę z zarobkowego korzystania z odmiany.

2. Twórca odmiany wymieniony w art. 71 ust. 1 może dochodzić roszczenia o wynagrodzenie za zarobkowe korzystanie z odmiany przed właściwym sądem wojewódzkim bez obowiązku uiszczania kosztów sądowych.

Rozdział 9

Przepisy karne

Art. 73. 1. Kto:

- 1) oznacza nazwą odmiany wpisanej do rejestru, spisu lub księgi materiał siewny lub materiał ze zbioru innej lub nieznannej odmiany (art. 8 ust. 2 i art. 37),
- 2) prowadzi obrót materiałem siewnym bez zezwolenia wymienionego w art. 63,
- 3) wprowadza do obrotu materiał siewny nie wymieniony w art. 66 albo nie odpowiadający obowiązującym wymaganiom,
- 4) utrudnia lub udaremnia działalność organów Inspekcji Nasiennej

— podlega karze aresztu, ograniczenia wolności albo grzywny.

2. Kto:

- 1) nie stosuje nazwy odmiany zgodnie z art. 8 ust. 4 i art. 37,
- 2) nie stosuje się do nakazów obowiązujących w rejonie zamkniętym (art. 44 ust. 3),
- 3) wytwarza materiał szkółkarski drzew owocowych i krzewów jagodowych bez zezwolenia (art. 45 ust. 1),
- 4) nie udziela informacji określonych w art. 64,
- 5) wykorzystuje wiadomości uzyskane w trakcie lustracji hodowli zachowawczej odmiany do innych celów niż określone w art. 16 ust. 1 pkt 3

— podlega karze grzywny.

3. W przypadkach określonych w ust. 1 i 2 orzeka się w trybie przepisów o postępowaniu w sprawach o wykroczenia.

Rozdział 10

Przepisy przejściowe i końcowe

Art. 74. Uprawnienia do prowadzenia obrotu materiałem siewnym, przysługujące lub uzyskane na podstawie dotychczasowych przepisów, tracą moc po upływie sześciu miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy.

Art. 75. Zachowują moc zezwolenia na wytwarzanie materiału szkółkarskiego drzew owocowych i krzewów jagodowych uzyskane na podstawie dotychczasowych przepisów.

Art. 76. 1. Prawa hodowców, autorów odmian i osób fizycznych, które udzieliły pomocy przy wytwarzaniu odmian, istniejące w dniu wejścia w życie ustawy, pozostają w mocy do czasu ich wygaśnięcia. Do

praw tych stosuje się przepisy, jakim podlegały one przed wejściem w życie ustawy.

2. Hodowca odmiany wpisanej do rejestru przed wejściem w życie ustawy jest obowiązany dostarczać Centralnemu Ośrodkowi informacje niezbędne do ustalania wielkości premii autorskiej.

Art. 77. 1. Do spraw wszczętych przed dniem wejścia w życie ustawy, a nie zakończonych do tego dnia decyzją ostateczną, stosuje się przepisy niniejszej ustawy, z zastrzeżeniem przepisu ust. 2.

2. Wyłączne prawo, określone w art. 25 ust. 3 pkt 1, nie odnosi się do odmian pochodnych, które przed wejściem w życie ustawy były przedmiotem wniosku o przyznanie do nich wyłącznego prawa.

Art. 78. Opłaty wymienione w art. 11, 34 i 58 stanowią dochód budżetu państwa.

Art. 79. Dotychczasowy Centralny Ośrodek Badań Odmian Roślin Uprawnych oraz Inspekcja Nasienna stają się, w rozumieniu ustawy, odpowiednio Centralnym Ośrodkiem Badania Odmian Roślin Uprawnych i Inspekcją Nasienną.

Art. 80. Traci moc ustawa z dnia 10 października 1987 r. o nasiennictwie (Dz. U. Nr 31, poz. 166, z 1989 r. Nr 6, poz. 33 oraz z 1990 r. Nr 34, poz. 198 i Nr 89, poz. 517), z tym że zachowują moc przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 37 tej ustawy dotyczące premii autorskiej i pomocniczej premii autorskiej.

Art. 81. Ustawa wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej: *L. Wałęsa*